

КІЛЬКІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

***Борисовський Д.В., здобувач*,
Харківський національний технічний університет
сізьського господарства імені Петра Василенка***

У наукових працях пропонуються кількісний, якісний та комбінований підходи до визначення малого, середнього і великого підприємства. Згідно з економічною енциклопедією мале підприємство – це підприємство з незначною кількістю працівників, невеликими обсягами здебільшого ризикової діяльності (виробничої, торговельної, наукової та ін.) та обсягів виробництва, власник якого несе повну відповідальність за результатами господарювання, самостійно приймає управлінські рішення з метою привласнення прибутку [1, с. 228].

За даними Світового банку загальна кількість показників, за якими підприємства відносяться до суб'єктів малого підприємництва, перевищує п'ятдесят [2, с. 129]. Однак майже у всіх розвинутих країнах першим критерієм віднесення підприємств до малих є чисельність працюючих.

На сьогодні кількісні характеристики суб'єктів малого, середнього та великого підприємництва зазначено в Господарському кодексі України. Поділ суб'єктів господарювання на категорії залежить від середньої кількості працівників за звітний період (календарний рік) та річного доходу від будь-якої діяльності [3]. Суб'єктами мікропідприємництва є:

— фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи - підприємці, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 10 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 2 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України (за 2012 р. – 20541107 грн.);

— юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 10 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 2 мільйонам євро, визначену за

---

* Науковий керівник – Маренич Т.Г., д.е.н., професор

середньорічним курсом Національного банку України.

До суб'єктів малого підприємництва належать:

— фізичні особи, зареєстровані в установленому законом порядку як фізичні особи – підприємці, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України (за 2012 р. – 102705536 грн.);

— юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України.

Суб'єктами великого підприємництва тепер вважаються юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) перевищує 250 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності перевищує суму, еквівалентну 50 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України (за 2012 р. – 513527680 грн.). Інші суб'єкти господарювання належать до суб'єктів середнього підприємництва

У цілому для кількісного визначення малих, середніх і великих підприємств береться до уваги кілька критеріїв. Проте при їх використанні виникають проблеми. Наприклад, кількісний критерій класифікації підприємств за розмірами «кількість зайнятих (працюючих)» ускладнює порівняння через неоднакову інтенсивність праці та обсяг доданої вартості у різних галузях національної економіки. Критерій «балансова вартість основних виробничих фондів» є важливим для підприємств високотехнологічних, з великими обсягами обладнання і устаткування, в той час як у сфері торгівлі, послуг, на транспорті переважає обіговий капітал. Якщо за ознаку взяти «власний капітал», то його розмір може істотно відрізнятись на підприємствах, що належать різним галузям. Критерій «обсяг виручки» знаходиться під впливом інфляції, що може спотворити його реальну величину. При цьому «кількість працюючих» має низку відносних переваг: дає непряме уявлення про потужності підприємства та пояснює їх соціальний і організаційний стан; не призводить до перекручувань у часі, як це відбувається, насамперед, з вартісними критеріями [4, с. 27].

Отже, при використанні кількісних критеріїв розподілу підприємств на певні категорії існують проблеми, що означає їх ненадійність. Тому виникає потреба у розрахунках чітких параметрів віднесення суб'єктів підприємництва до малих, середніх і великих.

Література.

1. Економічна енциклопедія: у трьох томах / [редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін.]. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – Т.2. – 848 с.
2. Предпринимательство: Учебник [(М.Г. Лапуста, А.Г. Поршнев, Ю.Л. Старостин, Л.Г. Скамай)]; под ред. М.Г. Лапуста. – М.: ИНФРА – М, 2000. – 448 с.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
4. Парсяк В.Н. Економіко-правові аспекти ідентифікації підприємств малого та середнього бізнесу / В.Н. Парсяк // Агроінком. – 2002. – № 1-3. – С. 24-28.

ЗМІСТ ТА РОЛЬ НОРМУВАННЯ ОБОРОТНИХ ЗАСОБІВ

***Бутко А.В., студентка*,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка***

Без визначення ефективності функціонування оборотних засобів управляти ними в ринкових умовах на засадах самофінансування практично неможливо. Тим більше, що за своєю сутністю оборотні засоби є складною економічною категорією і вони мають широкий діапазон взаємодії впливу – на виробничій стадії оборотні засоби забезпечують безперервність процесу виробництва, на стадії обігу – просування виробленої продукції до споживача. У сукупності оборотні засоби забезпечують безперервність кругообігу капіталу, оскільки затримка просування авансованої вартості на будь-якій стадії негативно позначається на стані загального кругообігу.

Ця проблема, тобто забезпечення безперервності кругообігу та його прискорення, особливо серйозною виявилася для сільського господарства, оскільки у минулі роки в багатьох сільськогосподарських підприємств авансовані засоби не поверталися повністю і для забезпечення безперервності кругообігу вимагалася залучення додаткових ресурсів зовні. У цілому це негативно впливало на загальні результати сільськогосподарського виробництва, знижуючи його

---

* Науковий керівник – Онегіна В.М., д.е.н., професор